

Probleme der Autorität, Düsseldorf, 1967, wydane przez J. M. Todd s. 300.

Jest to książka, która stanowi ciąg dalszy z serii sympozjów, inspirowanych przez Downside-Gruppe. Grupa ta już ogłosiła trzy tomy dzieł pt. *The Springs of Morality; — Art, Artists and Thinkers; — Work*. Już od 9 lat zespół ten zbiera swych uczestników trzy razy do

roku. Ostatnie sympozjum na temat autorytetu odbyło się w opactwie benedyktynów w Notre-Dame du Bec, którzy w duchu prawdziwego ekumenizmu i szeroko otwierają bramy dla wszystkich ludzi świeckich i duchownych szukających nauki, porządku i pokoju bez względu na religię i narodowość. Omawiana książka przekazuje treść sympozjum poświęconego problemowi autorytetu. Zagadnienie autorytetu jako temat stało się nie tylko głównym punktem rozważań powyższego sympozjum, ale przede wszystkim aktualnym problemem, nagłym do rozwiązania w skali światowej. Być może dlatego prace i dyskusja na ten temat wspomnianego sympozjum uwidacznia poczwórny aspekt, mianowicie: teologiczny, moralny, historyczny i praktyczny, odnośnie wykonywania władzy zwłaszcza w zakresie problematyki rodzinnej i politycznej. Władza jest nie tylko pojęciem, ale i faktem, który jedni przyjmują lojalnie, a drudzy znoszą tylko z konieczności. Stąd pytanie: — „Czy my słuchamy władzy świadomie i dobrowolnie, czy tylko pod wpływem strachu przed karą? — Czy nie chodzi tu po prostu o prawo silniejszego?” Na te pytania autorzy referatów w tej książce dają różne odpowiedzi. Według zaś R. F. Trewett nas katolików na ten temat winna łączyć silna więź nauki obiektywnej, zmierzającej do odnowy życia publicznego i międzynarodowego. Yves Congar OP stwierdza, że dwa fakty, mianowicie: — pontyfikat Jana XXIII i Sobór Wat. II w naszych czasach wewnątrz K-ła nadadzą nową formę „posługi” samemu wykonywaniu władzy, a może nawet i świadomości, z jaką ta władza będzie wykonywana. Na treść powyższej publikacji składają się: Przedmowa Yves Congar’a OP, Sympozjum — Rozdział wprowadzający, napisany przez R. F. Trewett’a oraz 4 działy referatów: — teologiczny, historyczny, moralny i praktyczny odnośnie wykonywania władzy chrześcijańskiej dzisiaj.

W dziale teologicznym A. Pailler omawia władzę w K-le w znaczeniu ogólnym. G. Toward referuje temat o władzy w Piśmie św. i Tradycji. P. Fransen SJ pisze o władzy soborów. P. M. Grammont OSB i Phillibert Zorel OSB rozważają sprawę autorytetu mowy zwyczajowej. E. Méliá zaś jak należy patrzeć na władzę w K-le.

W dziale historycznym Y. Congar przedstawia rozwój władzy w K-le na tle historii europejskiej. I. Mc Neill pisze o europejskiej władzy w średniowieczu. P. Mc Grath porusza problem władzy w 16 i 17 wieku.

W dziale moralnym E. Anscombe mówi ogólnie o władzy i moralności. M. Nédoncelle rozważa autorytet sumienia, kończąc wnioskiem, że sumienie może być nie respektowane, jednak nigdy nie wyeliminowane całkowicie, jest krytyczne ono i z tej już racji jest autorytatywne. Przy tym sumienie ma charakter religijny, bo jako jedno z kryteriów moralności implikuje religijną postawę życia. J. M. Cameron w sprawie posłuszeństwa wobec władzy politycznej podkreśla ścisłą łączność tych dwóch pojęć. Nie można bowiem zrozumieć władzy bez posłuszeństwa i na odwrót, posłuszeństwa bez władzy. Władzę defi-

niuje się jako prawo żądania posłuszeństwa, a posłuszeństwo jako podanie się przepisom, lub pod władzę kogoś drugiego. Troska o dobro ogólne nadaje sens władzy politycznej i ona właśnie stanowi podstawę do żądania posłuszeństwa nawet wtedy, gdy trudno ustalić, czy w danym wypadku władca miał na oku to dobro ogólne, czy nie.

W dziale praktycznym J. M. Todd omawia władzę świeckich w K-le i podkreśla, że dzisiaj ludzie świeccy mają duże uprawnienia odnośnie dyskusji i twórczej krytyki, dotyczącej nawet władz kościelnych.

T. D. Roberts SI porusza sprawę dzisiejszej władzy w K-le oraz problem przemocy w dziedzinie prawno-moralnej.

Wreszcie J. Leclercq przedstawił problem wykonywania władzy.

Ze wstępnego referatu R. F. Trewett'a wynika, że celem niniejszej książki jest podkreślenie naukowej wartości myśli katolickiej o władzy. Treść zaś wszystkich referatów tej zbiorowej pracy uwypukla znaczenie wiary i przekonań wiernych w poruszanych problemach, co w wyniku podnosi całą naukę Kościoła o władzy na wyższy stopień jakości i odnowy.

Ks. Marian Kalinowski